

קליפ ז"י

על מותו של מארטין בורמן. זהו זה סקופ עולמי. אף רמז לפרשה זו לא פורסם אי פעם בשום עתון בעולם; שום אישיות ציבורית לא הודיעה על כך אפילו בחוגים פנימיים. ספק אם ישנם בעולם כולו עשרים איש שידעו את העובדות.

איני מדגיש פרט זה לשם התיירות, אלא כדי להטיל אור על הידיעה הקטנה שהופיעה, שעות מעטות אחרי הופעת גליון העולם הזה. בעמוד הראשון של מעריב: "הידיעה על מות בורמן לא אומתה. אין כל בטחון שמארתין בורמן מת באחד רונה באחת מארצות אמריקה הלאסטינית. אמנם רוחה שמועה, כי מארטין בורמן, מי שהיה סגנו של היטלר, הומת על-ידי רופא אלזו בא לשם סיפול, במקום גלותו ביבשת אמריקה, אך שמועה זו לא אומתה."

אין צורך להיות עתונאי מקצועי כדי להבין כי ידיעה זו כולה שקר זדוני ומרושע. מעריב לא שמע על שום שמועה כזאת — הוא פשוט קרא את הסיפור כמה שעות לפני כן בהעולם הזה. הוא לא חקר אותה — מפני שלא יכול היה לחקור אותה. לא היה לו כל מושג מנין באו העובדות. הוא אפילו לא שאל את העולם הזה — אליו יש לו שינאה, עוד מימי ד"ר קרליבך המנוח, ש' אפשר להגדירה רק כפסיכופאטית.

מעריב לא רצה לנהוג כעתון הגון — כפי שעשה באותו יום ידיעות אחרונות. שהעתיק את דברי העולם הזה תוך ציון המקור. מעריב גם לא יכול היה לש' תוק, כי הענין היה חשוב מדי, והוא לא רצה להראות כחסר אינפורמציה. לכן סיברק במשרדו ידע עת חסרת-שחר זו. רק לשם השארה: באותו יום הבריקה אחת מסוכנויות הידיעות המפורסמות ביותר בעולם, רוי-טרט, את גילויי העולם הזה לכל קצחתו. כן עשו גם כתבי-החוץ הצרפתיים שהיו בארץ. כי מותו של בורמן — הנאצי החשוב ביותר שנשאר חי אחרי המלחמה — הוא ידיעה בעלת חשיבות עולמית.

בורמן

★ ★ ★
הידיעה על מות בורמן פורסמה בהעולם הזה תחת החותמת "סקופ". חותמת זו — בצורת הכוכב השחור — חדשה בהעולם הזה. לפני שלושה חודשים החלטנו לשים אותה להבא על ידיעות שהן (א) בעל-דיות של העולם הזה, (ב) בעלות חשיבות מכרעת, החורגת מגדר הרגיל, (ג) בדוקות עד ללא שמץ של ספק. מכיון ש' כמעט לעולם אין אפשרות לגלות ברבים את מקורות האינפורמציה של ידיעות מסוג זה, תשמש חותמת זו כדי להגיד לך: העולם הזה מקבל על עצמו בהכרה מלאה את מלוא האחריות לנכונות ידיעה זו. מלבד הידיעה על בורמן, הוכתרו עד כה שתי כתבות בחותמת זו: הכתבה על אסון הכרמלית (העולם הזה 1174), שהוכחה בידי תיים כנכונה עד לפרטי פרטיה, והכתבה על לכידת אייכמן, זו האחרונה היתה עדינה במיוחד — לא זו בלבד שאי-אפשר היה לגלות את מקורות האינפורמציה, אלא ש' מטעמי בטחון היה צורך להסתתם — תוך טישטוש החידוש המכריע של סיפור זה. היה ברור לנו כי קוראים שטחים לא יבייחינו כלל בחידושים המכריעים.

חלק מן הדברים שנאמרו או ברמזים (אני מקהה שאתה הבינות אותם) ניתנים עתה לפירסום במפורש: שאיכמן נלכד בארגון טינה; שלא עבר ניתוח פלאסטי אלא שינה את הופעתו בעזרת פיאח נכרית; שדבר זה נתגלה אחרי שצולם בחשאי ואחרי שתצלום מים אלה זוהו; שנתפס ברחובו; שהחוקק במחבוא בבואנוס איירס מה-11 עד ה-21 בי מאי; שהוא עתה קרוה; שהרובא במטוס אל על אשר הביא את אבן לארגנטינה; שהורדם תחילה.

כיום הפכו כמעט כל הפרטים האלה לנמ' לת הכלל, אך העולם הזה הוא שהנחילם לראשונה לקהל הישראלי, בצורה שהיתה מוסתית במקצה אך ברורה לקורא בעל כר שראבחה, ששאל את עצמו מדוע ראה העולם הזה לנכון להכתיר את הכתבה בי חותמת "סקופ".

אלע כפ

במשך כל השבוע היכינו בסקרנות להופ' עת הודעה מסויימת בעמודי הארץ. היא לא הופיעה.

סקרנותנו התעוררה ברגע שבית-המשפט העליון פסק את דינו במשפט עמוס בן גוריון. אחד הקטעים המעניינים ביותר של פסק-דין זה נגע לסידרת מאמרים בחתימת שבתו סבת, שהופיעה לפני ארבע וחצי שנים בהארץ.

שלושת השופטים העליונים אמרו דברים חמורים מאד על אותה סידרה. הם קבעו לא רק שהיא היתה בחוקת בזיון בית-המש' פט. הם הרחיקו לכת וקבעו כי סידרה זו לא היתה אלא אוסף הענות של יחזקאל סהר ועמוס בן-גוריון — טענות שבית-המשפט הגדירן סופית כ"שקרים".

לנו, אנשי העולם הזה, יש ענין מיוחד בקטע זה של פסק-הדין. כי מאמריו של סבת לא היו הרצאה מופשטת על ענייני צמרת המשטרה. הם היו סידרה חסרת-חקרים של מאמרי-השמצה פרועים נגד העולם הזה. "מוקצה מחמת מיאוס" היה אחד התוארים היותר עדינים שהועיד לנו. "רצח בדיבה", "לינץ", "מלאכת השקר", "עט מורעל" — מחמאות אלה ועשרות דומות עברו כחוט-השני במאמרים אלה.

הארץ לא פירסם מאמרים אלה כמודעה בתשלום של צמרת המשטרה, תוך ציון עובדה זו. הוא לא פירסם אותם כמאמרים אישיים של סהר ועמוס, על סמך חופש הייכות. הוא לא פירסם אותם אפילו תוך ציון שזו הבעת דעתו הפרטית של שבתו סבת. הם פורסמו כמאמרים אובייקטיביים של כתב הארץ, שחקר כביכול את הפרשה, ומוסר לקורא הנוכח מסקנות בדוקות ובלתי-תלויות. הם נשאו את מלוא הגושפקה הרשמית של העתון.

עתה, אחרי שהוכח סופית כי דברי העולם הזה צדקו לחלוטין, וכי דברי שבתו סבת היו מסכת שקרים מאלף עד תו, מתעוררות כמה שאלות נוקבות, הנוגעות לאתיקה של המקצוע העיתונאי:

● האם מותר היה להארץ לפרסם כי חותמתו שלו דברים שהוכתבו לכתבו (כי דברי בית-המשפט העליון) על-ידי יחזקאל סהר ועמוס בן-גוריון?

● האם מותר היה להארץ להוסיף חטא על פסע ולהכתיר כ"שקרים", "לינץ", "די-בה" וכיו את האשמות העולם הזה — אותן לא בדק כלל? וזה במרכז התקופה בה העו' לס הזה עמד במערכה זו כמעט לבדו נגד המנגנון האדיר של השלטון?

יתר-על-כן, כאשר הגיב העולם הזה על כתבות אלה במכתב ממצה וענייני למערכת הארץ — סירב הארץ לפרסם אותו (הוא התפרסם לאחר מכן מעל עמודי העולם הזה 960).

למרות כל העובדות האלה השתדלנו להניח כי הארץ פעל בתום לב, וכי הוטעה על-ידי הכתב שלו, שעשה את מלאכת השל' טון. לכן היכינו השבוע לתגובת העתון. אחי רי שבית-המשפט העליון פסק כאשר פסק, חשבנו כי מערכת הארץ רצצה בעצמה לי פרסם התגללות רשמית ולבקש את סליחתנו.

לא העולם הזה היה זקוק לכך. הוא יצא מנצח במערכה קשה, כאשר מימצאי הסמכות המשפטית העליונה במדינה מאשרים את מהימנותה, את טוהר כוונותיו ואת האובייקטיביות של עבודתו. אולם הארץ היה זקוק סכך, כדי להוכיח לקוראיו כי אכן שגה בתום-לב.

דומני כי המילה האחרונה על הפרשה כבר נאמרה במדור זה, במאמרו של אורי אבנרי, שהתפרסם במרס 1956 (העולם הזה 959):

"אני סמוך ובטוח כי האמת תתברר בי בית-המשפט. אם סבת וידידיו רמי-המעלה... רוצים להקדים את השופט במאמרים שהם בבחינת בזיון בית-הדין, מתקבל הרושם שהם אינם סומכים כל-כך על המשפט שהם עצמם הגישוהו.

"... אני מודה שקראתי (את מאמריו של סבת) בצער אמיתי... לא הצטערתי על עצם הענין. האמת תתברר. מאמרים מסוג זה רק יעזרו להפיצה ברבים. אולם הצטערתי על סבת עצמו... הוא אופייני לעזובה המוס' דית המתפשטת בקרב החוג הנוצץ התלי אביב".

● ● ●
הארץ לא הסיק את המסקנות. ואם הוא נוגע כך, מה הטעם להתרגש על האתיקה המקצועית והאנושית של אנשים מסוג עור-כי מעריב? בשבוע שעבר פירסם העולם הזה כתבה

העולם הזה

בלי משוא פנים

רחוב גליקסון 8, תל-אביב, טלפון 26785, ת.ד. 136. מען למברקים: "עולמפרט". המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס משה שהם בע"מ, ת"א, טל. 31139. ההפצה: דוד סופל ובניו, תל-אביב. המסרכת איננה אחראית לתוכן המודעות.

העורך הראשי: אורי אבנרי	ראש המערכת: שלום כהן	כתב ראשי: אלי תבור	עורך כיתוב: סקסים גילו
עורך משנה: רוב איתן	צלם המערכת: דויד אוסר	עורך כיתוב: סקסים גילו	עורך כיתוב: סקסים גילו

חברי המערכת:

נורית בתייער, שייע גלזר, יליי גליי, דויד הורוביץ, רותי ורר, יוסף אברחם, דו מרגלית, אביבה ססן, אבנר פרי, עמוס קינו, סילבי קשת.

העתון הנקרא ביותר במדינה

ארוך מקו המשוה...

פרסום נאצל

4,000,000 פעמים ויותר יצאו מכוניות "אגד" לדרך בשנת 1959. אם נכפיל מספר זה בארכו של אוטובוס "טייגר" החדיש והמשוכלל, המצוי בשרות "אגד", נקבל מספר העולה במידה ניכרת על אורך קו-המשווה. שרותים בהיקף נרחב כזה מצליח "אגד" להגיש לציבור הנוסעים רק בזכות מבנהו הקואופרטיבי.

למדו שפות

קורסים אינטנסיביים בכל שעות היום

עברית - אנגלית

צרפתית - גרמנית

קורסים מפחריים ועזרה לתלמידי ביי"ס

ברליץ - BERLITZ

תל-אביב נחלת בנימין 2 טלפון 62347

מכונת-כתיבה ומקרר

בתשלומים נוחים ומסירה מדיית

אמקור

החל מ-400 ל"י

רדיו "גאולה", רח' גאולה 51 פנת רח' אלנבי, ת"א